

ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 26]

Total No. of Questions : 26]

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 4

[Total No. of Printed Pages : 4

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **118-M (NS)**

Code No. : **118-M (NS)**

ಡಿ.ಇಡಿ. ಪ್ರಥಮ ವರ್ಷ

D.Ed. FIRST YEAR

**ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವುದು (ಕೆ.ಪ್ರಾ.ಶಾ.) — ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ
FACILITATING LEARNING (LPS) — ENVIRONMENTAL STUDIES**

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ)

(Marathi Version)

(ಹೊಸ ಪಠ್ಯವಸ್ತು)

(**New Syllabus**)

ದಿನಾಂಕ : 21. 05. 2019]

Date : 21. 05. 2019]

ಸಮಯ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 10.00 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 1.00 ರವರೆಗೆ]

Time : 10.00 A.M. to 1.00 P.M.]

[ಪರಮಾವಧಿ ಅಂಕಗಳು : 60

[Max. Marks : 60

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ

Register Number of the Candidate

भाग - I

खालील प्रत्येक प्रश्नाला चार पर्याय उत्तरे दिलेली आहेत. त्यापैकी अगदी योग्य उत्तर निवडा आणि ते उत्तर-पुस्तिकेत लिहा. सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहिणे अत्यावश्यक आहे : $10 \times 1 = 10$

1. परिसरातील जैविक व अजैविक घटक परस्परावर अवलंबून असलेले उदाहरण हे आहे.

(A) कार्बनचे चक्र

(B) पाण्याचे चक्र

(C) नैट्रोजनचे चक्र

(D) वरोल सर्व.

2. शिक्षक 'मासेमारीवर' पाठाची पूर्तता करतेवेळी परिपूर्ण अध्ययन कोणत्या क्षेत्रातील विद्यार्थ्यांना सोपे जाते ?

(A) किनारपट्टीच्या प्रदेशातील

(B) पठारी प्रदेशातील

(C) पर्वतीय प्रदेशातील

(D) वाळवंटी प्रदेशातील.

3. 'मूलभूत शिक्षणाचे' प्रमुख अंश यामध्ये समाविष्ट केले आहेत.
 (A) राष्ट्रीय पाठ्यक्रम चौकट (NCF - 2005)
 (B) राष्ट्रीय शिक्षण धोरण (1986)
 (C) कोठारी शिक्षण आयोग (1964 - 66)
 (D) शाळा शिक्षणासाठीची राष्ट्रीय पाठ्यक्रम चौकट (NCFSE-2000).
4. निसर्ग मनुष्याच्या सर्व काही गरजा आहे, परंतु त्याच्या लोभासाठी नाही. हे कोणी म्हटले आहे ?
 (A) जॉन डिवी (John Dewey) (B) जॉ पियाजे (Jean Piaget)
 (C) महात्मा गांधी (D) बि. आर. आंबेडकर.
5. परिसर अध्ययनाचा शिक्षक 'वाहतूक व्यावस्था' या पाठाचे सुलभीकरण करताना तो जमिनीवरील वाहतूकीपासून सुरवात करतो आणि नंतर हवेतील वाहतूकीचे अध्यापन करतो. येथे शिक्षकाने वापरलेली पद्धत कोणती आहे ?
 (A) अज्ञात ते ज्ञात पद्धत (B) साधे ते संकोर्ण पद्धत
 (C) बाल केंद्रित ते शिक्षक केंद्रित पद्धत (D) ज्ञात ते अज्ञात पद्धत.
6. अध्यापनामध्ये दृक-श्राव्य साधने वापरण्याचा उद्देश हा आहे.
 (A) काही मुद्दे स्पष्ट करणे किंवा पुनरावर्तित करणे
 (B) आनंदीपणा सुधारण्यासाठी
 (C) वेळचा उपयोग
 (D) दळणवळणात सुधारणा करणे.
7. वाहणाच्या प्रदूषण चाचणीचे आयोजन करणारी संघटना ही आहे.
 (A) प्रादेशिक वाहतूक कार्यालय (B) प्रदूषण नियंत्रक मंडळ
 (C) रस्ता सुरक्षता प्राधिकार (D) महानगरपालिका.
8. परिसर अध्ययना विषयी खालीलपैकी विधाने सत्य नाहित ?
 I. हे परिसराबद्दल संपूर्ण पवित्र दृष्टीकोण विकसित करते.
 II. हे एक संयुक्त अभ्यास क्षेत्र आहे.
 III. ते मुलाना शोध घेणे आणि त्यांच्या परिसराच्या अनुभवासाठी मदत करते.
 IV. ते एक विषय पद्धतीचा अवलंब करते.
- यापैकी :
 (A) II आणि III (B) फक्त III
 (C) I आणि II (D) फक्त IV.
9. प्राथमिक शाळा स्तरावर परिसरोय शिक्षण सक्तीचे बनविण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालयात जनहित याचिका यानो दाखल केली.
 (A) मारिया मॉन्टेसरी (B) जे० कृष्णमूर्ती
 (C) जॉन डिवी (D) एम० सी० मेहता.
10. एखाद्याची ग्रहण, अध्ययन, दृष्टी अभिमत आणि वर्तनावर अनेक अवलंबून असणाऱ्या विशाल भावनिक संमधीक लक्षणाना असे म्हणतात.
 (A) मूल्ये (B) वर्तनुक
 (C) विचार (D) संकल्पना.

भाग - II

खालील पैकी कोणत्याही **पाच** प्रश्नांची उत्तरे लिहा. प्रत्येक प्रश्नाचे उत्तर **अर्ध्या** पानापेक्षा जास्त असू नये : 5 × 2 = 10

11. भारतीय संस्कृतीमध्ये परिसर आणि त्यांच्या सुरक्षिततेविषयी कोणत्या घटकांचा समावेश केलेला आहे ?
12. प्राथमिक स्तरावर परिसर अध्ययनाची शिफारस का केलेली आहे ? दोन कारणे लिहा.
13. पाण्यातील परिसंस्था आणि वाळवंटातील परिसंस्थेचे प्रत्येकी अन्नसाखळीचे एक उदाहरण द्या.
14. “जत्रेचा परिसरावर पडणारा प्रभाव” हा विषय वर्गखोलीमध्ये तुम्ही कशा रितीने वापराल त्याचे पृथक्करण करा.
15. प्राथमिक शाळेतील शिक्षक या नात्याने तुम्ही परिसर अध्ययना अनकूल होण्यासाठी करावी लागणारी पूर्व तयारी कोणती ?
16. सामाजिक क्षेत्रातील विविध कार्यक्रमांमध्ये पाण्याचा वापर तुम्ही कसा कराल ?
17. प्राथमिक स्तरावरिल परिसर अध्ययनाच्या वर्गखोलीतील अध्यापनासाठी वापरलेल्या नैसर्गिक साधनांची यादी करा.
18. परिसर अध्ययनाचे अध्यापन करताना बालकाचा समुदाय आणि संस्कृती हे शिक्षकाने लक्षात ठेवणे गरजेचे का आहे पडताळा.

भाग - III

खालील प्रत्येक प्रश्नाला पर्याय प्रश्न आहे. त्यापैकी **एकाचे** उत्तर लिहा. प्रत्येक प्रश्नांचे उत्तर **एक** पानापेक्षा जास्त असू नये : 8 × 5 = 40

19. परिसराचे प्रत्येकी कोणतेही दोन भौतिक आणि जीवशास्त्रीय घटक लिहा. या घटकांच्या अंतरक्रियेचे वर्णन करा.

किंवा

मानव जीव हा पूर्णपणे निसर्गावर अवलंबून नाही (स्वावलंबी). वर्णन करा.

20. मूलस्थान आणि अध्ययन यांच्या विषयी माहिती सांगणाऱ्या स्थान कागदाच्या महत्त्वाची यादी करा.

किंवा

मानसशास्त्रानुसार सहा ते दहा वयाच्या मुलांच्या मानसिक लक्षणांची यादी करा.

21. परिसर अध्ययनाच्या पाठ्यपुस्तकातील घटकांशाच्या विषयासंबंधीच्या संघटनेचे फायदे लिहा.

किंवा

कोणत्याही पाच घराबाहेराल (Outdoor) खेळांची यादी करा. त्यापैकी कोणत्याही एका खेळाचे वर्णन करा.

22. तुमच्या खेड्यातील प्राथमिक शाळेच्या विकासामध्ये शाळा सुधारणा समिती, मुख्याध्यापक आणि पालकांचो भूमिका कोणती ?

किंवा

तुमच्या खेड्यामध्ये कमीत कमी तीन सार्वजनिक कोणत्या सेवा असणे आवश्यक आहे आणि का ? पृथक्करण करा.

23. भौतिक क्षेत्रात पाण्याच्या लक्षणांची आणि सांस्कृतिक क्षेत्रात पाण्याच्या महत्वा विषयीची चर्चा करा.

किंवा

प्राथमिक शालेय स्तरावर परिसर अध्ययनासाठी चर्चा पद्धत ही योग्य आहे. या बदल चर्चा करा.

24. तुमच्या शाळेमध्ये तयार झालेल्या टाकाऊ पदार्थांची यादी करा. त्यांची विल्हेवाट लावण्याचे उपाय स्पष्ट करा.

किंवा

प्राथमिक शाळेच्या परिसर अध्ययनाच्या अध्यापनामध्ये कोणत्या मानवी साधनाचा वापर कराल त्याचे वर्णन करा.

25. पुनर्भव आणि अपूनर्भव उगम म्हणजे काय ? प्रत्येकाचे एका उदाहरणसह वर्णन करा.

किंवा

परिसर अध्ययनाच्या वर्गखोलीमध्ये वापरलेल्या पाच छापील साधनांची यादी करा. त्यापैकी दोन साधनांचे वर्णन करा.

26. तुमच्या शाळेमध्ये तुम्ही परिसर साधन कोपऱ्याची कशी रचना कराल ?

किंवा

तुमच्या निवडीच्या इयत्ता 4 थी किंवा इयत्ता 5 वी च्या परिसर अध्ययन पुस्तकातील पाठावर एक 5E नमुना पाठ योजना तयार करा.

=====